Российская Центральная Книжная Палата
Зарегистрировано №

Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Штодзенная газэта.

Адрэс рэдакцыі й адміністрацыі: Петрапаўлаўская № 8 пры Госіздаце

ДРУГІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ

№ 223 (333) Пятніца 7-га кастрычніка 1921 г.

Дапамога Паволжу есць дапамога сабе!

Да чарговых пабед.

Па меры адтрыманьня вестак з Паволжа, усё больш і больш выяўляецца велічыня тэй аграмаднай пабеды, якую адтрымалі працоўныя грамады Савецкіх рэспублік.

Край уміраў. Здавалася, што няма надзеі выратаваць яго. Нават органы земляробства спадзяваліся засеіць толькі палову яго палёў. Гэта нанесла б працоўнаму грамадзянству вялікі ўдар. Шмат міліёнаў пудоў хлеба страцілі-б мы ў выпадку недасеву. Працоўныя грамады Расеі гэта зразумелі і магутнай сьцяной рухнуліся ў паход проціў голаду. Замест 5 з пал. міліёнаў пудоў, якімі мелася засеіць менш паловы паволжскіх палёў, туды да тэрміну прыбыло 13 міліёнаў пудоў, і цяпер можна сказаць, што амаль ня ўся зямля Паволжа засеяна. „Сяляне Саратаўскай губерні—[illegible]—дамленьне адгуль — усілена працавалі па ўсяпашцы ня толькі ў будні, але і ў сьвяточныя дні."

Вынікі нашай і іхнай супольнай працы выявіліся. Да 23 верасьня ў Саратаўскай губерні ўжо было засеяна 750 тысячаў дзесяцін, замест 840 дзесяцін, якія былі засеяны летась.

А дзеле таго, што пасеў у шмат мясцовасьцях быў прадоўжаны да кастрычніка, дык можна спадзявацца, што ўся Саратаўская губэрня будзе засеяна.

Гэта ёсьць паратунак ня толькі для Паволжа, але абяцае вялікае палягчэньне ў будучым годзе.

Праца засеву Паволжа паказала яшчэ раз усім працоўным грамадам, па якому шляху вядзе іх Савецкая ўлада. Ад пабед на ваенных фронтах яна вядзе да пабед на мірных арэнах барацьбы. І толькі што адтрыманая тут найвялікшая пабеда кажа нам тое, што і чарговыя пабеды не ўцякуць ад нас.

Якія ж пабеды нас чакаюць і на якія вчасткі мірнага фронту павінна быць зьвернута наша галоўная ўвага.

Адказ на гэта кожны сабе лёгка дасьць, калі прыгледзіцца да напрамку нашага будаўніцтва.

Першае. Нам трэба завяршыць дакаяца пачатую кампанію. Мы адтрымалі вялікую пабеду—мы засеялі Паволжа, але гэта пабеда ўцячэ з нашых рук, і мы не пабачым карысьці ад яе, калі мы не дабʼем ворага, гэта значыць, калі мы не дадзём далейшымі патугамі сялянству Паволжа пратрымацца да вясны.

Ня кожны гэта бачыць ясна, але гэта бачыць і разумее рабоча-сялянская ўлада, якая стаіць на варце супольных інтарэсаў. Вось дзеле чаго яна заклікае працоўныя грамады да дапамогі паволжцам. Дапамагчы ім дакаяца, значыць нанесьці канчатковы ўдар самаму злоснаму, самаму апаснаму ворагу працоўных грамадаў—голаду. І рабочыя, і сяляне Савецкіх Рэспублік, разумеецца, дапамогуць давесьці пабеду дакаяца.

Другое—патрэбна аднавіць нашу прамысловасьць. У гэтым напрамку ўжо робяцца вялікія крокі, і можна спадзявацца, што яны яшчэ павялічуцца. Пасьля правалу сваіх намераў буржуазея Захаду яшчэ павялічыць свае гандлёвыя зносіны з намі. Тавары заходня-эўрапейскага вырабу разам з нашымі ўласнымі, дапамогуць нашай прамысловасьці стаць на больш моцныя ногі і дадуць нам другую чарговую пабеду.

Урэшце трэцяя і самая важная для нашага земляробнага краю пабеда павінна быць атрымана на нашым сельска-гаспадарчым фронце. Ад паведна сваёй важнасьці гэта пабеда будзе і самая цяжкая.

Ранейшая гісторыя не падгатавала сялянства Савецкіх рэспублік да самадзейнасьці і ня выклікала ў іх энэргіі будаўніцтва. Царскае правіцельства, стаючы на варце інтарэсаў памешчыкаў, душыла нават цень самадзейнасьці ў сялян. З гэтай прычыны сялянства ня толькі ня йшло наперад, але і само часта казала: „Нашы бацькі гэтак рабілі, гэтак і мы будзем рабіць". І яно адставала ўсё больш і больш ад сялян іншых краёў: і ураджаі адтрымлівала меншы, працы клала шмат больш.

Толькі рэвалюцыя разбудзіла сялян ад прадвечнага сну і павяла іх па новаму шляху, да новай сельскай гаспадаркі. Першыя крокі ўжо робяцца. Разумеецца, мы яшчэ далёка ад поўнай пабеды на гэтым фронце. Але пачатак ужо зроблен. Сялянства прачнулася, а гэта зьяўляецца лепшым задаткам, што поўная пабеда прыдзе.

Тры вялікія пабеды чакаюць нас на мірным фронце. 1) Поўная пабеда над голадам у Паволжы, 2) аднаўленьне нашай прамысловасьці і 3) адраджэньне сельскай гаспадаркі. Шляхі да іх цяжкі. Але яны павінны быць атрыманымі.

Дык мацней жа за працу. Дружней наперад. Найбольш узаемнай дапамогі, і яны будуць атрыманымі.

Што чуваць заграніцай

Супроць вайны.

ВЕНА, 3.10. На кангрэсе інтэрнацыяналу ахвяр вайны аўстрыйская дэлегацыя вынесла рэзалюцыю, якая настаівае на недапусьцімасьць якой колечы вайны, за выключэньнем вайны ў ахову дэмакратычных рэспублік, якія кіруюцца рабочымі ці буржуйна-рабочымі абʼяднаньнямі, супроць спробаў буржуазеі зьнішчыць дэмакратычныя ці рэспубліканскія формы праўленьня.

Прызнаюць незалежнасьць Літвы.

Швэцкае правіцельства прызнала незалежнасьць і самасьційнасьць Літвы. Данія прызнала літоўскае правіцельства.

Выбары ў Швэцкую палату.

Выбары ў Швэцкую палату дэпутатаў далі вось [illegible] вынікі: 41 правы, 18 [illegible]цаў, 38 дэмакратаў, 50 сацыялістаў, 2 новых сацыялісты і 1 камуніст.

Патрэбен цар.

Эльзас. 4-10. Фэльдмаршал Гіндэнбург, які ні разу не выступаў у часе рэвалюцыі ў гутарцы з прадстаўнікамі газэты, абвясьціў, што немцы павінны заставацца вернымі імпэратарскаму сьцягу. Нямеччына ня можа вясьці вайны. У нас няма ні зброі ні тэхнічных сродкаў, але мы цёнгля павінны мець на ўвазе магчымасьць здабычы гэтых сродкаў у будучым. Хаця сацыялістычны друк адкідае, што вайна была прайграна з прычыны ўдару, зробленага арміі ў сьпіну, але кожны дзень прыносе новыя падцьвярджэньні, штогэтабыло запраўды так.

Пасяджэньне лігі нацыяў.

ГАННОВЕР, 3.10. На пасяджэньні лігі нацыяў францускі дэлегат Неблмар заявіў, што Францыя згодна прыняць усялякае прапанаваньне аб разброеньні пры варунках, калі застануцца ў моцы ўмовы розных дзяржаў, датычна ўзаемнага кантролю над узброеньнем. Прадстаўнік Францыі кажа, што неправідловы абвінавачваньні Францыі ў мілітарызьме. Ня віна Францыі—сказаў ён—калі абставіны змушаюць яе, амаль што ні адну ва ўсім сьвеце быць жандарам сьвету.

На нараду.

Грэцкі старшыня міністраў выяжджае ў Лёндан, дзе адбудзецца нарада па пытаньню аб аднаўленьні міру ў Малой Азіі.

Злажылі зброю.

Рыга. 2.10. Флёрэнційская дырэкторыя фашыстаў вельмі развглуваная павядзеньнем буржуазеі, якая не пажадала вывесіць каля крамак жалобныя штандары, каб уважыць памяць забітых у Людзене пяцёх фашыстаў заяўляе ў асобным маніфэсьце, што яна складае зброю, не жадаючы больш праліваць кроў сваю на карысьць непадзячных эксплёататараў, якім фашысты былі патрэбны толькі для аховы фабрык, калі іх захапілі рабочыя. Цяпер—заяўляе маніфэст,—усе партыі могуць рабіць, што ім хочацца, упэўненымі, што з іх шага боку нічога ня будзе рабіцца. Фашысты будуць бараніць толькі жыцьцё сваіх сяброў і іх семей. Другая частка фашыстаў распачала працу ў друку і распаўсюджвае лісткі, варожныя ўладзе Баномі, абвінавачваемаму фашыстамі ў прадаўніцтве.

Напярэдадні разрыву паміж Англіяй і Ірляндыяй.

Агэнства „Рэйтэра" паведамляе, што на запросіны Лёйд Джорджа прыехаць на нараду кіраўнік ірляндзкіх нацыяналістаў Дэвалера адказаў Лёйд Джорджу гэтак: „Ірляндцы лічаць сваім абавязкам яшчэ раз [illegible] мае права на такое правіцельства, якога яна жадае. Ірляндцы прыедуць на нараду толькі, як прадстаўнікі суверэннай дзяржавы". Лёйд Джордж адказаў, што ў такім выпадку ён прымушан скасаваць нараду.

Разброеньне.

Саюзьнікі ўхвалілі тэрмінова разброіць Вэнгерскую армію згодна мірнай умове, заставіўшы 35.000 войска.

Перамога сацыялістаў.

На апошніх выбарах у Швецыі сацыял-дэмакраты здабылі ня меней 17 новых месц за рахунак кансерватараў і лібералаў, забясьпечыўшы сабе такім парадкам, прыблізна 90 месц з 230. Мяркуюць, што Брантынг пакіне Савет Лігі Нацыяў і выедзе з Жэнэвы, каб зараз жа ўзяцца за ўтварэньне новага шведзкага габінэту.

Грашовая нарада.

У пачатку сьнежня ў Лёндане адбудзецца міжнародная нарада па пытаньню аб падзеньні каштоўнасьці грошаў у розных дзяржавах і аб заснаваньні залатога фонду.

Грэцыя жадае міру.

Грэцыя выказала пажаданьне распачаць з кемалістамі перагаворы. Аднак Кемаль-Паша на гэта не згадзіўся.

Страшэнныя лічбы.

Па вестках нямецкага ваеннага міністэрства страты Нямеччыны ў часе імпэрыялістычнай вайны забітымі, раненым і прапаўшым без вестак складаюць 6.055.788 чалавек.

Запраўдны шлях.

Бэрлін, 29-9. Газэта „Юманітэ" кліча рабочых у выпадку непаразуменьняў з прадпрыёмцамі захапліваць фабрыкі ў свае рукі, бо звычайная забастоўка ня вельмі пужае ўласьнікаў.

Рэформа школы.

Пралетарская рэвалюцыя стала на новы шлях: шлях мірнага будаўніцтва. За 3 гады імпэрыялістычнай і 3 г. грамадзянскай вайны амаль што зусім зруйнавалася наша гаспадарка. Як толькі скончылася вайна з Польшчай, ва ўвесь узрост перад намі паўстала мэта падняць праізводзіцельныя сілы ў прамысловасьці і сялянскай гаспадарцы. Мы перамянілі нашу эканамічную палітыку. Гэта перамена павінна прывесьці нас к лепшаму эканамічнаму становішчу.

Памяншэньне нашай прамысловасьці і сялянскай гаспадаркі патрабуе шмат высока-кваліфіцыйных спэцыялістаў ва ўсіх галінах гаспадаркі. Прафэсыянальна-тэхнічная адукацыя і ў мірныя часы стаяла вельмі нізка, а праз ваенныя часы і гаварыць няма чаго. Вялікі недахват тэхнікаў абавязкова патрабна папоўніць. Старога тыпу школы ні ў якім разе не давалі нам магчымасьці адукаваць у кароткі тэрмін патрэбны лік чырвоных спэцаў. Настала пара ўсе школы рэарганізаваць зараз, бо жыцьцё не чакае, яно патрабуе цяпер вось зараз добра адукаваных людзей. Гэтых спэцаў дасьць новая школа, якая цяпер уводзіцца па ўсёй нашай фэдэрацыі.

Народны камісарыят асьветы Беларусі пачаў падгатоўчую працу ў гэтым напрамку.

Перш усяго, не можа быць культурна—эканамічнага адраджэньня Беларусі, калі большасьць грамадзян няграмотна. Бяручы гэта пад увагу, камісарыят асьветы ставіць сваёй галоўнай мэтай: агульная асьвета ўсіх грамадзян Беларусі. Гэта мэта патрабуе добра апрацаванага пляну. Адной з галоўных умоў гэтага пляну—апрацаваньне школьнай сеткі па ўсёй Беларусі.

Школьная сеть мае паказаць 1) Лік дзяцей школьнага ўзросту. 2) Лік школ, якія ўжо працуюць. 3) Агульны лік новых школ патрэбных дзеля агульнай асьветы. 4) Лік штогодне адчыняемых новых школ і новых кампьлектаў і новых аддзяленьняў пры школах. 5) Тэрмін у які павінна быць праведзена агульная асьвета ўсіх дзяцей рэспублікі.

Шлях выпаўненьня нашых мэтаў паказываюць тыя прынцыпы, якія выцякаюць з самага зместу школьнага дзела.

1. Тып школы.

Школа павінна быць 7 гадовай з 2-х гадовым пры ёй дзіцячым садам. Гэта значыцца ў школе абучаюцца дзеці з 8 па 15 гадоў, а ў садзе з 6 да 8 гадоў.

2. Школьны кампьлект.

На кожны клас прыходзіцца 25 дзяцей, дзякуючы гэтаму 7 летняя школа разьлічваецца на 175 дзяцей. У дзіцячым садзе 2 аддзяленьні па 20 дзяцей у кожным. Тэрмін правядзеньня агульнай асьветы ў нашай рэспубліцы—5 гадоў.

3 Школьны радіус.

Адлегласьць удобнавешчаецца школы дзяцьмі.

4. Школьны раён.

Маланасялённыя вёскі, дзе ёсьць недахват дзяцей да звычайнага кампьлекту 7 летняй школы—175 душ, аб'ядноўваюцца ў адзін школьны раён. А калі ў адной вёсцы знойдзецца досыць памяшканьняў, то школу можна разьдзяліць на 2 часткі: першая ад 8 да 12 гадоў у адной вёсцы, а другая ад 12 да 15—у другой. Пры ўтварэньні школьнага раёну трэба зьвярнуць на раўнамернасьць з боку тэрытарыяльнага.

Мейсца школы павінна адпавядаць 1) патрэбам педагагічным,—школа павінна быць насярэдзіне ва раёне, і 2) патрэбам з боку эканамічнага,—школа павінна быць ва ўжо гатовых будынках, пры школе павінен быць і кавалак добрай зямлі.

5 Пры пераходзе ад 3—4 летняй пачатковай школы ёсьць 3 напрамкі: 1) адчыняюцца зусім новыя 7 летнія школы, 2) к пачатковым школам далучаюцца новыя кампьлекты і аддзяленьні, 3) I і II групы школ II ступені далучаюцца да школ I ступені.

6. У дзіцячых садох павінна быць 20 дзяцей 6 летняга ўзросту і 20—7 летняга. На кожных 20 дзяцей патрэбен адзін інструктар.

7. Новая школа павінна быць адбудована згодна з апошнімі патрэб гігіены, санітарыі і архітэктуры.

Такім парадкам мы будзем мець шмат дзяцей 15—16 летняга ўзросту, атрымаўшых агульную адукацыю.

Дзеля спэцыяльна тэхнічнай адукацыі арганізоўваюцца тэхнікумы: пэдагагічныя, сялянска—гаспадарчыя і розныя будаўніцкія тэхнікумы з 4-х гадовым курсам, куды ўсе скончыўшыя 7 летку будуць залічывацца механічна.

Значыцца кожны грамадзянін 19—20 гадоў будзе ведаць якую небудзь прафэсыянальна—тэхнічную спэцыяльнасьць, кожны грамадзянін будзе мець магчымасьць мець значны ўдзел у адбудове нашае гаспадаркі. Значны лік спэцыялістаў—залог паляпшэньне нашае гаспадаркі ў самы хуткі час.

Рунь.

Сярод белагвардзейцаў.

Сямёнаў едзе ў Амэрыку.

Па паведамленьню „Рэйтэра“ Сямёнаў прыехаў у Шанхай і паведаміў, што накіроўваецца ў Амэрыку з дыплёматычнай місіяй і думае на вясну вярнуцца ў Расею.

Керанскі.

Масква, 6—10. Французскія газэты паведамляюць, што Керанскі прыехаў у Брусэль.

У панскай Польшчы.

Варшаўскаму прэзыдэнту ня верань.

ВАРШАВА, 2.10. Сацыялістычная фракцыя ўнесла ў гарадзкі савет прапанаваньне выказаць Варшаўскаму прэзыдэнту недаверые за яго прапанаваньне распусьціць саюз гарадзкіх працоўнікаў, якія абвясьцілі забастоўку.

Літва і Польшча.

Масква, 6—10. Літоўскае правіцельства афіцыяльна заявіла, што новы праэкт Гіманса, як зьмяншаючы незалежнасьць Літвы, ня можа быць прынятым. Літоўскія газэты паведамляюць, што ў нейтральнай паласе захоплены польскі аэраплян з вялікім цюкам бальшавіцкіх праклямацыяў, падробленых польскім урадам.

Дарагоўля ў Вільні.

Газэта „Беларускія Ведамасьці“ піша, што дарагоўля ў Вільні расьце з кожным днём. Пуд жытняй мукі каштуе ўжо больш 2000 марак. Спакуляцыя вельмі цяжкім робіць жыцьцё рабочых.

Рэвалюцыйны рух.

Адозва камуністаў.

Француская камуністычная партыя абвясьціла перадвыборную адозву на карысьць засуджанага на ўсё жыцьцё ў турму марака Марці, выстаўленага кандыдатам на маючых адбыцца выбарах у муніцыпальны савет. Адозва называе паўстаньне чарнаморскіх матросаў, якія адмовіліся выконваць загад францускага камандаваньня аб бамбардыроўцы Крыму, адным з самых пекных эпізодаў у гісторыі Францыі, гэтак багатай рэвалюцыямі.

Зачыненьне камуністычнай газэты.

У Гэльсінгфорсе зачынена камуністычная газэта „Суомен Туоміс“. Рэдактар Марыканта засуджан да 14 месяцаў турмы.

Безрабоцьцё ў Англіі.

МАСКВА, 6—10. Безрабоцьце ў Англіі ўзрастае. Гарады ня могуць трымаць армію беспрацоўных. У Бэльфасьце абвешчана ваеннае становішча.

Гандлевыя справы.

Прыбытак з заграніцы.

У першай палове верасьня праз Ямбург, Себеж і Пецярбург прывезена з заграніцы пяць мільёнаў пудоў розных тавараў. З іх каля чатырох мільёнаў прыходзіцца на харчы і паўмільёна на ачад.

Пёкаматывы з Нямеччыны.

Па дарозе ў Петраград знаходзіцца нямецкі параход, які вязе першую партыю лёкаматываў, заказаных Расеяй у Нямеччыне.

Чырвоная кніга.

„Вызбуктаўшае паміж Польшчай і Расеяй непаразуменьне выяўляе сабою прыклад таго, да якой ступені імпэрыялістычнае правіцельства вялікіх дзяржаў, пры дапамозе скараючыхся іх уплыву рэакцыйных і асабліва вайсковых правіцельстваў, здольны прымушаць дзеля нарушэньня ўласных элементарных інтарэсаў тыя народы, якія стаяць яшчэ на грунце капіталістычнага строю“,—так пачынаецца чырвоная кніга, выпушчаная Народным Камісарыятам па чужаземных справах Р.С.Ф.С.Р. аб узаемных адносінах Савецкай Расеі і Польшчы. І ўсе тыя дакументы, каторыя праводзяцца ў кнізе, даказываюць ясно, што Польшча йдзе не па шляху, па якому яна жадала б ісьці, але па шляху, на які штурхае яе Францыя.

„У сакавіку гэтага году Савінкаву часова перастала рабіцца з боку польскага правіцельства раней шая дапамога, але ў часе выезду ў Парыж, у ім францускае правіцельства ўзначыла выпраўды таго чалавека, які быў яму патрэбен, і ён вярнуўся ў Варшаву з так, каб, карыстаючыся поўным агледам націскам Францыі і яе правіцельствам, зноў здабыць неабмежаваную дапамогу польскіх вайсковых улад і вышэйшых устаноў Рэспублікі і пачаць зноў новую працу з ваганаў, паўстанцтва, бандыцтва і пагромаў у Савецкіх Рэспубліках“—так абяаўляецца адаларненьне савінкаўскай чынасьці в сярэдзіне бягучага году.

Францыя штурхае Польшчу на палітыку авантур. Францыя прымушае Польшчу весьці палітычныя варварскія, які зусім не згодныя з інтарэсамі Польшчы. Францыя вымагае ад Польшчы падтрымліваць Савінкава. Гэтыя вымаганьне Францыі выходзяць падтрыманьне вайсковых колаў Польшчы і ажыцьцяўляюцца польскім правіцельствам.

Што такое саюз Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці?

Арыштаваны прайшоўшым летам Беларускай надзвычайнай камісіяй паўнамоцнік Саюзу Апэрпут—Упэлінцу апавядае пра пачатак году, калі расейскі эвакуацыйны камітэт аддаваў больш усяго часу працы па скасаваньню матар'яльнай стараны войска Перамыкіна і Балаховіча, але ўсё жа браты абудва браты Савінкавы зварачвалі больш увагі палітычнай працы. Паўзуны—контррэвалюцыянэры, якія прыяжджалі ў Варшаву, складалі сваімі апавяданьнямі ў Савінкова малюнак, што у Савецкай Расеі нараджаецца вялікі супроцьсавецкі рух і што вядома, што ўсе палітычныя аб'яднаньні, нават якія стаялі значна правей і лявей яго, мелі прыхільнасьць да яго, што пачаліся вялікія перабежкі з лягеру яго ворагаў к яму. Гэтыя паведамленьні, падрыхтованыя групай афіцэраў, таўхнулі Савінкава на ўтварэньне арганізацыі, якая павінна была аднавяваць сябе выключна працы на абшарах Расеі і якая знаходзілася пад галоўным яго кіраўніцтвам і загадам. У сярэдзіне студзеня быў заложаны пачатак саюзу Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці, які прыняў на прамакі вывеску старога саюзу 1918 году. Ва ўсерасейскі камітэт саюзу ўвайшлі Барыс Савінкаў, Віктар Савінкаў, Філёзафаваў, Дыагаў—Дэрынталь. Ва ўтварэньні ж заправднай арганізацыі былі зацікаўлены, як польскі генэральны штаб, так і Француская Вайсковая Місія у Польшчы. Яна магла прыгадзіцца ім ня толькі, як развэдвацельны апарат, але як саюзьнік, у выпадку новай сутычкі з Савецкай рэспублікай. Першы мільён марак быў атрыман у скарбніцу саюзу ад Францускай Вайсковай місіі. „У Парыжы пры дапамозе Пуцілава Савінкаву ўдалося ўтвараць магутную групу парыжскіх фінансістаў дзеля збавеньня вызваленых ад Савецкай улады абшараў усімі харчамі першай патрэбы. Гэта ж група адпусціла Савінкаву грошы авансам. Польшча, пасьля мірнай умовы рабіўшая перашкоды Савінкаву, пазьней зварочу яго з Парыжа, зразу мела адносіны. Штаб 2 і 4 армій дае дырэктывы не перашкаджаць працы савінкаўскіх агентаў. Другі Аддзел Вайсковага Міністэрства дае дазваленьне на праход у пагранічную паласу на толькі літаратуры, але і атрадаў. Даклад зацарэбам інтэрніраваных даручаецца асабоваму ад'ютанту Вайсковага міністра—палкоўніку Генэральнага Штабу Сасноўскаму-Дэзойлю. Мяркуецца ўзяць, што выступленьне будзе ў канцу чэрвеня ці верасьня году,—перад зборам новага ўраджаю.

У далейшых паказаньнях Апэрпут—Упэлінц паведамляе, што „першы налёт на Койданава быў зроблен пад кіраўніцтвам намесьніка інфармацыйнага арганізацыйнага пункту ў Рубяжэвічах, палкоўнікам Паўлавым. Захопленыя пры налёце тэлеграфны дрот і апараты былі аддадзены начальніку „ластарунку Офазава“ ў Рубяжэвічах.

Другі так сама арыштаваны Беларускай Надзвычайнай Камісіяй паўнамоцнік Саюзу Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці Рамельнікаў сказаў: „Грашовая дапамога для арганізацыі Савінкава атрымліваецца ад Польскага Генэральнага Штабу і Ваеннага Міністэрства пад відам асыгновак на патрэбы інтэрніраваных і ад Францускай ваеннай місіі ў Польшчы. Польскае правіцельства выдае Савінкаву такім чынам не меньш 5 мільёнаў польскіх марак у месяц. Віктар Савінкаў атрымлівае ад Генэральнага Штабу грошы незалежна ад каманды вышэйшай. Атрымлівае ён грошы за даставленьне інфармацыйных зводак. Затым ж сваю работу ён атрымлівае грошы і ад Францускай місіі. Паслугі робіць Савінкаву поўную дапамогу ва ўсей яго чынасьці. У канцы чэрвеня месяца прайшоўшага году польскае правіцельства ўтварыла ў лягерах аддзела прапаганды дзеля разбураньня чырвонаармейскіх мас загаловіл вялікі лік атрыманых ад Савецкай улады літаратуры. Пасьля падпісаньня Рыжская умова ўсё гэта пачалося, але толькі пад вывескай вольнаў аддзеламі.

Такім шляхам францускі капітал выгадаваў Савінкаўскую арганізацыю і натраўляў яе на Савецкую Расею Польшчы. Усе гэтыя зверствы, пагромы і разбоі, каторыя напрацягу мінулага лета мелі месца на Беларусі, былі выкліканы пры гарачай удзеле Францускай місіі і польскага Генэральнага Штабу за францускія грошы.

Праца сярод інтэрніраваных.

Арыштаваны паўнамоцнік Народнага Саюзу Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці Анатоль Рамельнікаў паведаміў: Ліквідацыйная Камісія па справах Расейскага Эвакуацыйнага Камітэту з ведама, згоды і поўным адабраньнем польскага правіцельства рабіла ўтварэньне атрадаў паўстанцтва па праграме Саюзу Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці сярод знаходзячыхся ў лягерах на абшарах Польшчы ваенна палонных чырвонаармейцаў, дзеля чаго польскае правіцельства адпускала Савінкаву грошы, як бацькам для інтэрніраваных. Па адбыўшайся згодзе паміж Савінкавым і польскім правіцельствам, у Расею адпраўляўся пад выглядам ваенна-палонных і яшчэ зараз адпраўляюцца разложаны Савінкаўскай агітацыяй памянёны вышэй элемэнт, які, яшчэ будучы ў Варшаве і іншых гарадох Польшчы, набіраўся ў Саюз Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці. Усе інтэрніраваныя войскі былых армій Перамыкіна, Гланэіна, Балаховіча і інш. былі перададзены пад відам уцекачоў пад загад Савінкава“.

Такія факты іх многа. Але час і месца не дазваляюць выстаўляць іх.

Дакументы.

Савецкае правіцельства рабіла прапанаваньне польскаму правіцельству ўтварыць камісію дзеле разгляду маючыхся ў яго руках дакумэнтаў. Польшча ад гэтага адмовілася. Цяпер мы маем гэтыя дакумэнты абвешчанымі і няхай бачыць польскае правіцельства іх твары.

Польскае правіцельства адмаўляла, што Савінкаў палітычнай працы не вядзе, а мы маем у чырвонай кнізе фатаграфію загаду палкоўніку Заеўскаму: „Пасьля атрыманьня гэтага прапаную вам выехаць у Рубяжэвічы дзеле: 1) Аб'яднаць пад Вашым кіраўніцтвам усе атрады і арганізацыі, якія знаходзяцца на вучастку Радашковічы Ракаў, Рубяжэвічы, Несьвіж, Семежава уключна. Усе начальнікі атрадаў, арганізацыяў і пунктаў, якія знаходзяцца пад загадам Расейскага Эвакуацыйнага Камітэту, пераходзяць пад Вашы кіраўніцтва. 2) Аб'яднаць пад Вашым кіраўніцтвам усе супроцьбальшавіцкія арганізацыі, якія знаходзяцца на савецкіх абшарах паміж польскай граніцай і ракою Бярэзінай, ад Бабруйску да лініі Радашковічы—Барысаў Орша“, і г. д. І дакумэнт гэты падпісалі: Старшыня Расейскага Эвакуацыйнага Камітэту Б. Савінкаў, Начальнік Інфармацыйнага Бюро есаул Савінкаў, Начальнік канцэлярыі Рудзін. Далей мы маем фатаграфію цэлага шэрагу дакумэнтаў, падпісаных генэралам Булак Балаховічам, шэраг дакумэнтаў, на блянках і з пячаткай Польскага Ваеннага Міністэрства.

Такім парадкам Савецкае правіцельства зьвяртаецца да шырокага грамадзянства—разьбярайцеся, хто в нен і хто ня в'нен? Адракаецца ад Савінкава і ад падтрыманьня бандыцтва Польшча ці Савецкая дыплёматыя?

Беларускія сацыялісты рэвалюцыянэры.

Для нас важна адзначыць гэткае паведамленьне Анатоля Рамельнікава: „Зьезд Усерасейскага Саюзу Абароны Бацькаўшчыны і Вольнасьці адбыўся ў Варшаве 13—16 чэрвеня. Былі прысутнымі ад Віленскага Палітычнага цэнтру Беларусі—Злоцкі, ад Мазырскай Ваеннай групы—палкоўнік Данілаў і г. д. Дакумэнты паказываюць, што з Савінкавым зьвязана і атрымлівае зброю банда „Зялёны Дуб“, якая кіруецца капітанам Караткевічам і якая зьяўляецца блізкай беларускім эсэрам. Такім парадкам малюнак атрымліваецца поўны, і нядаўны рэдактар „Змаганьне“, лідар беларускіх сацыялістаў-рэвалюцыянэраў, не адзін, а з арганізацыяй, прымае ўдзел у савінкаўскіх справах.

Пасьля адезду Савінкава.

Па апошніх паведамленьнях Савінкаў выехаў з Варшавы. Факты паказалі, што польскае правіцельства маніць. Гэта кніга даказывае гэта дакумэнтальна. Цяпер, паўстае пытаньне, ці адмовілася ж польскае і францускае правіцельства ад падтрыманьня бандыцтва ў Расеі?

У нас такой пэўнасьці няма.

Савінкаў выехаў, але група Савінкава у Польшчы засталася. Яна вядзе яго працу. Савецкае правіцельства павінна дабіцца яе канчатковага скасаваньня. Толькі тагды будзе мір на нашай граніцы.

Мы вядзём змаганьне за мір і ўпартасьцю Савецкай улады і рашучасьцю яе павінен быць на Беларусі і ва ўсёй Расеі наладжан запраўдны, а не аднабаковы і няпэўны мір.

В. КНОРЫН.

Грамадзяне Беларусі, пакажыце, што вы ня хочаце панскай улады, што вы ня хочаце рабства--памагайце Паволжу.

Моладзь Беларусі, дапамажы!

Вялікае, неспадзеўнае няшчасьце выбухнула сярод нашых братоў у Паволжы. Край, які справядліва заслужыў назву „жытніцы Расеі", зрабіўся царствам сьмерці. Голад запанаваў там і заганяе ў магілу сотні людзей, не разьбіраючы ні старых, ні маладых, ні мужчын ні кабет, усіх нішчыць, нікога не шкадуе ён. Усе народы і дзяржавы, якія паўсталі на руінах царскай Расеі, жыва адгукнуліся на стогн сваіх братоў і як мага, сьпяшаюцца ім дапамагчы. У ліку гэтых дзяржаў адно з першых мейсцаў займае Беларусь. Цяпер у нас праходзе „Тыдзень дапамогі галадуючым". Кожны сумленны селянін, кожны рабочы мусіць апошнім падзяліцца з сваім галадуючым братом. Не малую ролю ў агульнай дапамозе мусіць сыграць беларуская працоўная моладзь. Яна, маючая вялікі запас сіл, можа і павінна многа зрабіць у напрамку дапамогі галадуючым.

Беларускі гурток моладзі ў Менску ў самы першы дзень „Тыдню дапамогі галадуючым" наладзіў спэктакль, чысты збор з якога аддаў на карысьць галадуючых. Гэта павінны рабіць усе беларускія гурткі. Але не можна абмяжоўвацца выключна пастаноўкамі спэктакляў, ня можна думаць, што паставіўшы спэктакль і аддаўшы збор на карысьць галадуючых, можна супакоіцца. Апрача спэктакляў гурткі павінны наладжываць даклады, лекцыі, мітынгі і інш., павінны паказаць сялянскай моладзі жывы прыклад працы, наладжываючы суботнікі, сьвірбоничыя зборы і г. д.. Толькі тагды доля ўдзелу беларускай моладзі ў агульнай дапамозе будзе прыкметнай.

Каб дабіцца гэтай мэты, трэба бязупынна працаваць. А калі голас галадуючых братоў увойдзе ў душу сялянскае моладзі, калі яна прыме жывы ўдзел у справе дапамогі галадуючым, тагды мы будзем мець рэальныя скуткі і тагды беларуская моладзь можа сьмела гаварыць, што і яна ўнесла сваю ахвяру галадуючым. Не трэба думаць аб тым, што гэта цяжкая праца, трэба бязупынна мысьліць аб тых варунках, у якіх жывуць галадуючыя Паволжа. І трэба сьпяшацца, бо галодныя нашы браты спадзяюцца на нашу дапамогу і чакаюць. Будзем спадзявацца, што беларуская працоўная моладзь хутка споўніць свой доўг перад працоўным грамадзянствам Паволжа.

А. Зьніч.

Харчова - падатковая праца на Беларусі.

Вынікі да 1 кастрычніка.

Барысаўскі павет.

Праца па выкананьню харчовага падатку адбываецца пасьпешна і энергічна. Атрыманьне падатку павялічываецца ў астатнія дні. Паветовым камітэтам партыі даручана праверыць агітацыю дзеля хутчэйшага выкананьня бульбянога падатку.

У зьвязку з абвяшчэньнем загаду аб добраахвотнай заяўцы некаторых асоб абкладаньня прыкмячаецца падача дадатковых вестак аб ліку ворнае зямлі і жывёлы.

Па ўсяму павету за ўвесь час ад пачатку выкананьня харчовага падатку рэвалюцыйны трыбунал разглядзіў у яго 55 спраў, з якіх за схаваньне ворнае зямлі—23 за злачынства па службе—12, за ўхіленьне ад здачы харчовага падатку—15 захаваньне жывёлы—5

Ігуменскі павет.

Грэбёнская воласьць да 15 верасьня выканала 50 процантаў усіх падаткаў Праверачная камісія выявіла 19 дзесяцін захаванай ворнай зямлі. Так сама выяўлена захаваньне жывёлы.

У Белічанскай воласьці праца па ачышчэньню зьвесак на мяса замінаецца нядбайнасьцю валаснога выканаўчага камітэту. З сяла схаванай ворнай зямлі 92 дзесяціны.

У Хутарскай воласьці збор харчовага падатку, наогул, адбываецца пасьпешна. Некаторыя раёны здалі падатак на бульбу поўнасьцю.

У Пагоставускай воласьці харчовы падатак выканены ў 100 процантаў да 1 кастрычніка.

У Слабадзе Пыршаўскай воласьці да 15 верасьня выканана па харчовому падатку: шэрсьці—100 проц., яек—100 проц., мяса—75 проц., бульбы—15 проц., жыта—50 проц. Атрыманьне харчовага падатку павялічваецца.

У Дукорскай воласьці павялічанае атрыманьне харчовага падатку цягнецца Грамадзяне воласьці, маючы на ўвазе цяжасьць моманту, які прыходзіцца цяпер перажываць, стараюцца выканаць к тэрміну падатак усіх харчоў. Для больш пасьпешнага выкананьня падатку воласьць падзелена на 5 раёнаў. Пад загад некаторых сельскіх саветаў камандыравана часова па аднаму чырвонаармейцу Падатак на сена некаторымі вёскамі выканан поўнасьцю. Падатак на бульбу выканан у 75 проц. Рэшта 25 проц. будзе выканана да 1 кастрычніка. Адбываецца праверка правідловасьці дадзеных вестак асобамі аблажэньня. Праверачная камісія заўважыла 50 дзесяцін захаванай зямлі і 31 шт. жывёлы.

У Цітвянскай воласьці да 15 верасьня жыта па падатку здадзена 15 проц. Большасьць раёнаў выконвае падатак на жыта поўнасьцю.

Слуцкі павет.

Склікан паветовы зьезд старшынь валасных выканаўчых камітэтаў і валасных паўнамоцнікаў па харчовому падатку дзеля разгляду пытаньняў па выкананьню падатку на бульбу і далейшага выкананьня харчовага падатку да раней азначаных тэрмінаў. Мясцамі прымаюцца крокі дзеля скліканьня агітацыйных сходаў для растлумачаньня значэньня выканаць да тэрміну падатак на бульбу і важнасьці выкананьня к тэрміну падатку на ўсе іншыя харчы. За астатнія дні атрыманьне харчовага падатку павялічылася. Адносіны сялян да падатку даверчывыя і сьвядомыя. Выяўленьне ліку захаванай зямлі цягнецца.

Менскі павет.

Вялікую дапамогу робяць выкананьню харчовага падатку мабілізаваныя на мясцох настаўнікі. Паветовы харчовы камітэт зробленымі крокамі зьнішчыў злачынствы некаторых валасных выканаўчых камітэтаў. Цяпер прыкмячаецца сьвядомая дзейнасьць валасных выканаўчых камітэтаў да выкананьня харчовага падатку. Выкананьне падатку за бульбу адбываецца зусім здавальняюча. Койданаўскі раён выканаў 75 процантаў падатку на бульбу. Па Менскаму павету ў Заслаўскай воласьці нагружана 7 000 пудоў бульбы. Адбываецца нагрузка 10 вагонаў на станцыі Ратамка. За ўвесь час трыбунал разабраў адну справу за захаваньне асобы аблажэньня.

Мазырскі павет.

Мазырскі павет, які ў апошнія дні адстаў у выкананьні харчовага падатку, дзякуючы зробленым рашучым крокам, падцягнуўся. Прысутнасьць намесьніка Народнага Камісара па харчовых справах Беларусі тав. Шчэрна ў павеце прыдала працы баявы напрамак. Мясцовыя працаўнікі па харчовых справах заварушыліся. Праверачная камісія працуе горача. Абвешчаны тыдзень добраахвотнай заяўкі захаванай зямлі. Выяўлена і добраахвотна заяўлена па Слабадзкай воласьці 25 проц. схаванага. Па Капаткевіцкай воласьці заўважана схаваных 48 дзесяцін зямлі. Дзякавіцкай воласьці—30 дзесяцін і рагатай жывёлы 45 штук, у Жыткавіцкай воласьці—2.000 дзесяцін. Прымаюцца ўсе крокі дзеля выкананьня харчовага падатку на бульбу. Адпаведныя працаўнікі Раённага Харчовага Камітэту і паветовага выканаўчага камітэту няўпынна аб'язджаюць раёны. Імі адзначана, што ў астатнія дні праца адбываецца больш горача і энэргічна. Падатак на бульбу і сена будзе выканены да 1-га кастрычніка.

Бабруйскі павет.

Насенная пазыка атрымлівaецца. Прымаюцца энэргічныя крокі па выкананьню ўсіх 100 процантаў падатку. Па пытаньню аб захаваньні зямлі сялянамі спецыяльна гаманілася на зьезьдзе старшынь валасных выканаўчых камітэтаў. Ухвалена зрабіць самыя рашучыя крокі дзеля змаганьня з захаваньнем ліку ворнае зямлі. Праверачная камісія працуе энэргічна. У Ляскавіцкай воласьці выяўлена 1.450 дзесяцін не заяўленай зямлі, у Рудабельскай—1100 дзесяцін і Бацевіцкай—200 дзесяцін.

Збор бульбы.

(Бабруйскі павет).

Да 25 верасьня збор бульбы па валасьцёх Бабруйскага павету складаў ў процантах: Чарнінская і Азарыцкая вол.—48 Акцябрская—42, Новадарожацкая — 46, Замостская—55, рэшта валасьцёў адалі дужа мала — ад 14 проц. (Горкаўская) да 3 проц. (Глуская)

Вынікі збору харчоў 3-га кастрычніка 1921 г.

Атрымана жыта па ўсёй Беларусі па харчоваму падатку за 2 дні 18478 п., насеннай пазыкі 5859 п., іншых 553 п., усяго 24890 п., а разам за ўвесь час 1086009 пудоў. Зярнo-фуражу па харчоваму падатку за 1 3 кастрычніка 23988 п., насеннай пазыкі 15795 п., іншых 303 п., усяго 40075 п. разам за ўвесь час 245638 пудоў.

Бульба з 1-га да 3-га кастрычніка па харчоваму падатку атрымана 96576 п., насеннай пазыкі 2080 п., іншых 159 п., усяго за два дні 98815 п., а за ўвесь час 551484 пуды.

Забастовачны рух.

Агульная забастоўка ў Трыесьце.

З прычыны забастоўкі (лёкаут), абвешчанай уласьнікамі трыесцкіх верфяў, у Трыесьце пачалася агульная забастоўка.

Падтрыманьне забастоўшчыкаў.

Па паведамленьню „Юманітэ", забастовачны камітэт паўночнага раёну Францыі зьвярнуўся, як да арганізаваных так і неарганізаваных рабочых з адозвай зрабіць маральную і матар'яльную дапамогу забастоўшчыкам. На грунце пастановы забастовачнага камітэту і агульнай канфэрэнцыі працы кожны заняты рабочы павінен быць аблажан штотыднёвым забастовачным падаткам у 10 франкаў.

Рабочыя папярэйшаму упартыя.

Забастоўка на поўначы Францыі цягнецца. На шмат заводах і фабрыках забастоўшчыкамі ўжываюцца крокі гвалтаў, асабліва у адносінах за штрэйкбрэхераў. 29 верасьня ў памяшканьні біржы працы ў Труа адбыўся вялікі сход забастоўшчыкаў ткачоў, на якім ухвалена ня спыняць забастоўку. З гарачым заклінаньнем да энэргічнага змаганьня з капіталістамі выступіў дэлегат адной з камуністычных сындыкалісцкіх ячэек Парыжу. Прамоўца заклікаў рабочых захапіць заводы.

Забастоўка пратэсту.

Забастоўка пратэсту, абвешчаная ў зьвязку з забойствам сацыялістычнага дэпутата Дывеньо і Бары, ня гледзячы на адхіленьне праканаваньня аб пашырэньні яе на ўсю Італію, міжвольна пашыраецца па ўсёй паўднёвай Італіі. Да забастоўкі далучыліся калабрыйскія чыгуначнікі.

Грамадзяне! зьвярніце ўвагу на галадуючага брата ў Паволжы і ахвяруйце, што зможаце. Галадуючы брат ваш—чакае яе.

Што далі археалегічныя раскопкі у Заслаўлі.

У нядзелю 25 верасьня ў 6 гадзін вечару ў памяшканьні Інстытуту Народнае Асьветы на агульным сходзе сяброў „Таварыства Гісторыі і Старажытнасьці" была зроблена справаздача ўдзельнікаў Заслаўскіх раскопак тав. Маслакаўца, Сущынскага і Поляка аб усім тым, што імі было здабыта ў памянёных раскопках. Тав. тав Сущынскі і Поляк падрабязна выклажылі ў сваіх дакладах, як аб ходзе працы, гэтак і аб выніках, атрыманых ад раскопак кожнага кургана ў аддзельнасьці. Усяго было раскопана 8 курганоў. У іх было знойдзена адзінаццаць шкілетаў —7 мужчынскіх і 4 жаноцкіх з рознымі каля іх рэчамі. Напрыклад, каля кожнага мужчынскага шкілету знаходзіўся жалезны тапор ваяцкага гатунку, хаўтурны ножык, бронзавая брунзулета, гліняны гаршчок, бронзавая спражка і толькі пры адным была знойдзена жалезная піка. Каля жаноцкіх шкілетаў былі знойдзены бронзавыя шыйныя ўбраньні з грыўняў, а так сама вісочныя сьпіральныя кольцы, ручныя брунзулеты, пацеркі і пярсьцёнкі для пальцаў рознага гатунку. У аднаго з жаноцкіх шкілетаў захавалася пад грыўнай частка крамніны, падобнай на нашае вясковае радно, а ў другім шкілеце быў знойдзен кусочак крамніны нават шэрсьцянной. Усе бронзавыя пярсьцёнкі, брунзулеты, грыўні, спражкі былі бяз спайкі, якая ў той час відаць, ня была вядомай. Па думцы дакладчыка, знойдзеныя шкілеты выяўляюць сабой паганскае пахаваньне 11 веку, калі трупы засыпаліся над зямлёй. Курганы насыпаліся не зразу, а адсыпаліся цераз некаторы пэрыод часу, аб чым кажуць слаі попелу, разьдзеленыя пластамі зямлі. Гэта значыцца, што на курганох спраўлялі успаміны (грызны) і палілі вогнішчы, якія пасьля трызны засыпаліся зямлёй, дзякуючы чаму і рабіліся памянёныя слаі попелу.

Абодва таварышы ў часе сваіх дакладаў паказывалі знойдзеныя рэчы, што выклікала вялікую цікавасьць, як сярод сяброў таварыства, так і сярод асоб, працоўшых выпадкова, якія пасьля дакладу па раскопцы кожнага з кургоноў задавалі дакладчыкам свае пытаньні, на што і атрымалі здавальняючыя адказы.

Слухаючы гэтыя даклады і бачачы на двух сталох чалавечыя галовы, тапары ваяцкага гатунку, паказальныя ножыкі, бронзавыя брунзалеты, вісочныя сьпіральныя кольцы, жаноцкія шыйныя грыўні, пацеркі сямага рознага гатунку а так сама і на адну толькі знойдзеную піку і, нарэшце, дзякуючы галовы і нават цэлыя паказальныя гаршкі, якія зьяўляюцца абавязковымі пры паганскім пахаваньмі, перад вачыма назаўсёды праходзіла чалавека міжвольна даўнае малюнак жыцьця досыць далёкай эпохі, захаванай ад нас у магільных курганох.

Заключнае слова ўзяў тав. Маслакавец, які адзначыў усю каштоўнасьць зробленых раскопак для навукі і ў той жа час іх недахват, як аддзельна ўзятых, для чаго зьяўляецца абавязкова патрэбным зрабіць цэлы шэраг раскопак кургаоў пачынаючы з паўднёвай часьці Менскай губэрні і канчаючы далёка на поўнач. Толькі пры маючыхся фактах ад раскопкі цэлага раду кургаоў на вядомым працягу абшару зямлі і ад параўнаньня іх можна мець вядомы малюнак аб межах таго ці іншага племя, яго культурным разьвіцьці, яго жыцьця і г. д. У цяперашнім годзе, адзначае тав. Маслакавец, мы працавалі, маючы досыць абмежаваныя сродкі і досыць нязначны лік рабочых рук, але ўсё ж гэта не будзе дужа вялікай сьмеласьцю, калі скажам, што мы дабіліся такіх-сякіх вынікаў, якія пагробна палоўніць у будучым годзе калі толькі з боку дзяржаўных устаноў будзе зроблена дапамога.

Напасьледак тав. Маслакавец адзначыў на неабходнасьць зацікавіць жыхарства памяткамі старажытнасьці і апошнія добра захаваць. Наколькі можна зацікавіць у гэтых адносінах жыхарства, дык можна бачыць з таго, што калі мы ў Заслаўлі наладзілі лекцыю ў зьвязку са зробленымі раскопкамі, дык саля мясцовага тэатру была біткам запоўнена сялянамі і мясцовай інтэлігенцыі. Увогуле адносіліся да лекцыі досыць уважна, а мясцовая інтэлігенцыя навет пажадала адчыніць у Заслаўлі аддзяленьне Менскага Таварыства Гісторыі і старажытнасьці. Такім чынам, падводзячы вынікі усёй працы т. т. Маслакаўца, Сущынскага і Поляка, можна сьмела сказаць, што яны, апрача сваёй агітацыйнай працы на адбыўшайся лекцыі, ўнесьлі ў навуковую скарбніцу шмат багацтва, якое зможа асьвятліць шмат старой жыцьця нашых продкаў невядомых нам да гэтых часоў, за што і заслугоўваюць шчырай падзякі і неабходнасьці дапамогі ў іх далейшай працы.

А. Паман.

Толькі рука крывапіўцы ня дасьць дапамогі галадуючым.

Беларусь на дапамогу галадуючым.

Хворыя дзеці—галадуючым.

Менск горача адгукнуўся на вялікае народнае няшчасьце—голад. На гэтым тыдні адбылося шмат спэктакляў, канцэртаў, і інш. Памяшканьні тэатраў у часе спэктакляў былі перапоўнены.

Маленькія грамадзяне места Менску не пажадалі адстаць ад больших. Хворыя дзеці, якія ходзяць у Цэнтральную дзіцячую амбуляторыю Нар. Камісарыяту Аховы Здароўя і дзеці, прыехаўшыя з летніх калёніяў пастановяць ў нядзелі 9 га кастрычніка а 4-ай гадзіне ў дзень у памяшканьні Клюбу Карла Маркса свой дзіцячы спэктакль. Пастаўлена будзе казка „Беласьнежка“, балет „Восень“ і інш.

Маленькія артысты маюць надзею, што чулае Менскае жыхарства, якое пажадае быць на спэктаклі, дапаможа ім выканаць узяты імі на сябе грамадзянскі абавязак.

Спэктакль будзе паўтарэньнем таго спэктаклю, што ставіўся у нядзелю ў Цэнтральнай дзіцячай амбуляторыі, які прайшоў вельмі добра з мастацкім посьпехам.

Маленькія артысты сваёй прачулай і сьвежай ігрой мелі добры ўплыў, як на маленькіх гасьцей амбуляторыі, гэтак і на бацькоў.

Спэктакль складаецца Беларускім вобчаствам Чырвонага Крыжа.

Потэрэз чыгуначнікаў.

У тыдзень дапамогі галадуючым сіламі і коштам Вучастковай Камісіі па дапамозе галадуючым Заходніх чыгунак арганізавана лотэрэя. Галоўнейшыя выйгрышы—дзьве дойныя каровы, крамніна па 7. і па 8 арш шмат шапак, бялізна, фатаграфічны апарат, гарбата, тытун, мыла і шмат іншых рэчаў Кошт бялету—5000 руб. Білеты можна атрымаць у вучастковым прафэсыянальным савеце, а гэтак сама ў клюбе імя т. Леніна.

ВОДГУКІ ЗАГРАНІЦАЙ.

Заграніца—галадуючым Расеі.

МАСКВА, 6—10. Тав. Каменяў зрабіў у Цэнтральнай камісіі па дапамозе галадуючым даклад аб арганізацыі дапамогі заграніцай. У Бэрліне заснавана камісія дапамогі пад старшынствам т. Красьцінскага. Камуністычны інтэрнацыянал стварыў у Бэрліне асобную камісію. Апрача арганізацыі Нансена і Гувэра зроблена ўмова з галяндзкай арганізацыяй Меньнітаў.

Чырвоны суд.

За зрыў харчовага налогу.

Сэсія Рэвалюцыйнага Трыбуналу Беларусі ў Мазыры разглядзіла справу па абвінавачаньню загадчыка загатоўчай Кантовы ст. Жытковічы Зьмітры Васілеўскага, загадчыка складам Гіршы Ёселеўскага і члена Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі Віктара Зінчанкі па абвінавачаньню іх у зрыве харчовага налогу. Васілеўскі наперакор усім пастановам аб прыёмцы зборнага хлеба, сьвядома канфіскаваў жыта Сукачэвіцкага Сельскага Савету і шарсьціньне зусім годнае для прыняцьця і гэтым самым прымусіў Сельскі Савет другі раз зьбіраць харчовы налог. Гэта мела грунт шкадлівай агітацыі для цёмных асоб аб зборы нібы ў другі раз харчовага налогу. Гэта ўсё мела дрэнны ўплыў на збор харчовага налогу. Васілеўскі, як камуніст, павінен быў зрабіць усе вывады аб вынікках канфіскацыі. Брат Васілеўскага гр. Ёселевіч прызнан вінаватым у тым, што згадзіўся канфіскаваць жыта і шарсьціньне Сухачэўскага Сельскага Савету і не праглядзіў аб запісу яе ў прыбытак, а гэтак сама, як загадчык складам, даў магчымасьць зьмяшаць з другім жытам. Гр. Віктар Зінчанка прызнан вінаватым у тым, што будучы выбран прафэсыянальным саюзам у члены Р. С. І., нядбайна адносіўся да сваіх абавязкаў і падпісаў акты, не праглядзіўшы істоты і праўдзівасьці іх.

Трыбунал прыгаварыў Васілеўскага, з грамадзян м. Менску, к захаваньню ў хату прымусовай працы на тры гады. Ёселевіча — на паўтара года. Зінчанку зволіць з пасады члена Р. С. І, і абвясьціць вымагавар, але ўзяўшы пад увагу іх пэйнасьць уперад, Трыбунал знайшоў магчымым меру кары зьмягчыць і лічыць умоўна, але ня даць права займаць якія-небудзь пасады у Народным Камісарыяце Харчаваньня тэрмінам на тры гады.

Прэч бязчыннасьць.

Надоячы у Рэвалюцыйным Трыбунале Беларусі разглядалася справа па абвінавачваньню былога агента Раённай Харчовачнай Камісіі Рутkоўскага у беззаконных дзеях і харчовых армейцаў Валодзькі і Конанава ў п'янстве і бойцы з грамадзянамі. Рутkоўскі, ня маючы на гэта права, зьменшыў налог грамадзяніну, у якога харчаваўся, дазваляючы і падбіваючы армейцаў на бязчынствы. На адной сходцы прымусіў грамадзян напісаць паперу, што харчовыя армейцы пры выкананьні імі сваіх абавязкаў вялі сябе добра.

Валодзька і Конанаў у канцы красавіка месяца г. г., будучы зусім п'янымі са стрэльбамі і бізунамі зьявіліся на хутар гр-кі Казлоўскай і сталі патрабаваць у яе „кабет“ і прыставалі да яе дачок і да сястры гр-кі Маеўскай і за адмаўленьне білі іх бізунамі. Конанаў, кладучыся спаць у кватэры гр-кі Казлоўскай кінуў на падлогу стрэльбу, адламаўшы частку затылка у апраўе стрэльбы.

Рэвалюцыйны Трыбунал прыгаварыў гр-на Рутkоўскага к захаваньню ў хату прымусовай працы на адзін год, але прыняўшы пад увагу яго малое культурнае разьвіцьцё, знашоў магчымасьць лічыць кару умоўнай, гр-на Валодзька к захаваньню ў хату прымусовай працы на 2 гады, з правам вываду на працу і гр-на Конанава—у штрафную роту тэрмінам на паўтара года.

ПА МЕНСКУ.

Загад Галоўнай палітычна-асьветнай камісіі.

Дзеля сцішэньня паўстаючых непаразуменьняў з прычыны выступленьняў і спэктакляў не адпавядаючых моманту, Галоўная палітычна-асьветная камісія ўхваліла: з 25 верасьня назначаецца рэпэртуарная камісія пад старшынствам начальніка мастацкага аддзелу.

Усе канцэртанты павінны у 10-дзённы тэрмін здаць у рэпэртуарную камісію увесь свой рэпэртуар.

Ніякія спэктаклі, канцэрты і адзельныя выступленьні без дазволу рэпэртуарнай камісіі з гэтага часу забараняюцца. Афішы могуць быць аддрукаваны толькі з дазволу рэпэртуарнай камісіі.

Вінаватыя ў невыкананьні гэтага загаду будуць прыцягнуты да адпаведнасьці.

Беларускае таварыства чырвонага крыжа.

15 га верасьня у Менску утварылася Беларускае таварыства чырвонага крыжа.

Таварыства ўтворана на грунце міжнароднай конвэнцыі 1863 году і кіруецца ў сваёй працы пастановамі Жэнеўскай конвэнцыі 1905 году і Гаагскай конвэнцыі 1907 году, зьяўляючыся нацыянальным Беларускім таварыствам дапамогі раненым і хворым салдатам, а так сама пацярпеўшым ад стыхійнай бяды.

Заданьні таварыства: а) дакторска—санітарная дапамога раненым і хворым воінам і здаволеньне іх духоўных і матар'яльных патрэб у часе вайны, як замежнай, так і грамадзянскай;

б) дакторска—санітарная дапамога ў часе стыхійнай і іншай бяды і дапамога военна—палонным.

Пры выкананьні гэтых мэт Таварыства працуе, як арганізацыя дапамагаючая правіцельству Беларускай Рэспублікі ў асобе яго установаў, як вайсковых, так і грамадзянскіх і дакторска санітарнай службы, згодна загадам гэтых устаноў.

Сябрамі Т-ва могуць быць усе грамадзяне, як кабеты, так і мужчыны, бяз розьніцы нацыянальнасьці і веры, карыстаючыхся актыўным і пасіўным выбіральным правам, згодна канстытуцыі Рэспублікі, а так сама пралетарскія арганізацыі, як: прафэсыянальныя саюзы, фабрычна заводзкія камітэты і г. д.

Статут і часовы цэнтральны камітэт у асобе т. т. Бжукусевіча, Ігнатоўскага, Мар'ясіна, Бурбіса і Буніна зацьверджан прэзыдыумам Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту.

30 га жніўня адбыўся арганізацыйны сход Цэнтральнага Камітэту Т-ва. Прэзыдыум зложан з асоб: старшын тав. Бржусевіч, намесьнік старшыні тав. Ігнатоўскі і сэкратар тав. Мар'ясін.

На пасяджэньні вырашана цэлы шэраг арганізацыйных пытаньняў, выпрацавана адозва да міжнароднага чырвонага крыжа: адна з прычынаў уцекачоў, другая з прычыны нападзеньня Савінкаўым і К-о бандытаў, выпрацаваны і ўхвалены найбліжэйшыя заданьні і разглядзена правы згоды з Расейскім таварыствам чырвонага крыжа і г. д.

Цэнтральны камітэт знаходзіцца ў будынку бывшай гасьцініцы Парыж, рог Захараўскай і Петрапаўлаўскай вуліц, пакой № 7.

Заява аб рэквізыцыі.

На грунце загаду вайсковым часьцём і установам народнага камісарыяту па вайсковых справах Беларусі абвяшчаецца да ведама, што канчатковы тэрмін прыёму заяваў ад усіх без выключэньня грамадзян, пацярпеўшых ад рэквізыцыі ў іх коней, калёс і іншых рэч у першай неабходнасьці для патрэб чырвонай арміі, быць 1-га лістапада 1921 году. Па скончэньні гэтага тэрміну ніякія заявы і скаргі прымацца і разглядацца не будуць.

АБВЕСТКІ.

Праўленьне Беларускага Рабочага Клюбу гэтым даводзіць да ведама, што як для сяброў, так і для вольных грамадзян, жадаючых пазнаёміцца з беларусазнаўствам і наогул пашырыць свае пазнаньні, пры клюбе ў хуткім часе адчыняюцца (3) трохмесячныя беларускія курсы.

На курсах гэтых будуць чытацца лекцыі вось па якой праграме:

1. Беларуская мова.
2. Гісторыя Беларусі.
3. Географія Беларусі й прыродазнаўства краю.
4. Гісторыя Беларускай літэратуры й сама літаратура.
5. Палітычная эканомія.
6. Каапэрацыя.
7. Бухгальтэрыя
8. Гігіена й санітарыя.

Пры клюбе так сама адчыняецца школа па зьнішчэньню няпісьменнасьці.

У першую групу гэтае школы будуць прымацца асобы зусім няпісьменныя, у другую групу асобы якія ўжо пачаткова з пісьменнасьцю азнаёмлены.

Калі пры рэгістрацыі будуць асобы й далейшых груп, дык групы будуць адчыняцца й далейшыя.

Запіс жадаючых паслухаць гэтыя курсы і паступіць у памянёную школу па зьнішчэньню няпісьменнасьці распачынаецца з 10 кастрычніка г. г.. Запіс будзе адбывацца штодня з 5—8 гадзіны ўвечары ў канцэлярыі Клюбу (Юраўская вул. д. № 19. былы Аквარыум.)

Усім павятовым камітэтам, усім сябром камуністычнай партыі Беларусі.

На 15 кастрычніка склікаецца X канфэрэнцыя Камуністычнай партыі Беларусі.

Парадак дню:

1. Справаздача Цэнтральнага Бюро, Кантрольнай, і Рэвізыйнай Камісіі;

2 Справаздача Бабруйскага, Барысаўскага, Ігуменскага, Менскага, Мазырскага і Слуцкага Павятовых Камітэтаў Камуністычнай Партыі Беларусі і раённых камітэтаў Менскай арганізацыі Камуністычнай Партыі Беларусі;

3 Замежнае і ўнутранае становішча Савецкіх Рэспублік;

4. Эканамічнае становішча Беларусі і праведзеньне новай эканамічнай палітыкі;

5. Зямельная палітыка на Беларусі;

6. Палітыка-асьветная праца;

7. Значэньне прафэсыянальных саюзаў і новая эканамічная палітыка;

8 Пытаньне партыйнага будаўніцтва:

9. Выбары.

Норма прадстаўніцтва: ад кожных 25 сяброў партыі—адзін дэлегат. Павятовым канфэрэнцыям прапануецца склікацца па скончэньні перагляду складу сяброў партыі за час з 5—15 кастрычніка.

Сакратар КНОРЫН.

Гультай і працавіты.

Г. *Вось я кінуў ужо работу*
І пачну цяпер гуляць,
Ці ж дурны я, каб да поту
На кагось там працаваць?
Хоць мяне саромяць людзі:
Гультаём—няхай завуць,
Так было, заўсёгды будзе.
Гультаі ж лепей жывуць
Хай ідзе сама работа,
Усё хай робіцца само,
Ты ж гуляй, пакуль ахота,
Прападаць дык усё адно.
Працаваць усім ня трэба,
Дурняў знойдзецца бяз нас,
Недзе выпрасім мы хлеба,
І бяз працы пройдзе час.
Нехта есьці нам нагварыць,
Можа к нам і паднясуць,
Мы ж тут будзем танцы жарыць,
Пакуль ногі добра йдуць.
Працу кінь, а лепей пойдзем
Патанцуем і пасьпім,
А работу ўсюды знойдзем,
Будзе нам і будзе ўсім.
П. *Не, брат, гэтак не гадзіцца,—*
Ты падумай, што пляцеш:
Трэба ж гэтак распусьціцца
І ня помніць дзе жывеш.
То ж цяпер хто не працуе,
Не павінен есьці ён;
Пасьля ж працы, хай танцуе,—
Новы кажа так закон.
Але дзе ж ты гэта бачыў,
Каб зусім не працаваць?
Ці-ж жыцьцё ты перайначыў,
Каб, бяз працы жыць, гуляць?
Эх! пустая ты галоўка!
Перастань ужо дурыць;
Ты прыдумаў дужа лоўка,—
Каб нічога не рабіць.
І адкуль табе здалося,
Што жыць можна без патрэб?
Ой, гультай дык загалосе,—
Фігу зьесьць, але ня хлеб
Бо нідзе само ня ўродзе,
І работа не пайдзець;
Песьні, брат, твае ня ў модзе—
Перастань аб гэтым пець.
Г. *Ну, дык пойдзем папрацуем...*
П. *Карысьней будзе, куды!..*
Г. *Пасьля працы патанцуем?*
П. *Ну й гуляй сабе тагды.*
Г. *Ну, дык пойдзем папрацуем.*
П. і Г. *Карысьней будзе, куды!...*
Пасьля ж працы пагуляем,
Вось, як прыдзем мы сюды.

Цяраб.ч.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ